

ΧΡΟΝΙΚΑ

Η ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ "ΕΡΑΝΙΣΤΗ,"

"Όσοι από εμᾶς ασχολοῦνται μεθοδικὰ μὲ τὴν μελέτη τῆς νεοελληνικῆς παιδείας, αἰσθάνονται ἔντονα τὴν ἀνάγκη τῆς ἐπικοινωνίας μὲ τοὺς ὁμοτέχνους τους. Ἡ ἀνάγκη αὐτὴ ἔχει ἑνιαία τὴν αἰτία της, καὶ διπλὴ τὴν ἔκφρασή της.

Αἰτία της εἶναι ὅτι, ἀντίθετα ἀπὸ τὶς ἄλλες ἐπιστῆμες ὁσες λειτουργοῦνται στὸν τόπο μας, ἡ νεοελληνικὴ φιλολογία παρουσιάζει πολὺ μεγάλη αὐτονομία, ἔτσι ὥστε ἡ προκοπὴ της νὰ εἶναι ἐξαρτημένη ἀπὸ μόνους σχεδὸν τοὺς Ἕλληνες ἐπιστήμονες: ἂν αὐτοὶ δὲν συνεργασθοῦν, ἂν δὲν δημιουργηθεῖ ἀναμεταξύ τους ἓνα ὁμαδικὸ πνεῦμα πὺ νὰ ἐξασφαλίζει τὴν ἀμοιβαία ἐξυπηρέτηση, θὰ εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ ὀρθοποδίσει ἡ ἐπιστῆμη μας. Βιβλιογραφία ἐλάχιστη· ἀριθμὸς ἐργατῶν ἐλάχιστος ἐπίσης· προβλήματα μεθόδου τὰ ὁποῖα παραμένουν ἀκόμη γιὰ λύση πάμπολλα· ὕλικὸ ἀνεξερεύνητο ἢ ἀνεπεξέργαστο, ἐπίσης πολὺ.

"Ἐτσι καταλήγουμε στὴν ἔκφραση τῆς ἀνάγκης· εἶναι διπλή: ἀπὸ τὴν μιὰ ἡ ἐπιθυμία νὰ κοινολογεῖ ὁ ἐρευνητὴς ὅ,τι ἀνακαλύπτει καθὼς προχωρεῖ στὴν ἐρευνά του, γιὰ νὰ ἀποφύγει στοὺς ἐταίρους του ἄσκοπη χρονοτριβή, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ἡ ἐπιθυμία του νὰ λάβει γνώση τῶν πορισμάτων σιὰ ὁποῖα καταλήγουν οἱ ἄλλοι, γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ τὰ ἐκμεταλλευθεῖ ἐγκαίρως καὶ νὰ κατευθύνει τὴν ἐργασία του σὲ ἄλλες ἀνεκμετάλλευτες περιοχές. Κατανομὴ τοῦ ἔργου ἀντὶ γιὰ διασπορὰ τῶν δυνάμεων, αὐτὸ εἶναι πὺ κάθε φιλόλογος, καὶ κάθε ἐρευνητὴς, θὰ ἐπεδίωκε, ἀλλὰ πολὺ περισσότερο ὁ νεοελληνιστὴς, γιὰ τοὺς λόγους τοὺς ὁποῖους ἐκθέσαμε πιὸ ἐπάνω.

Παρεκτὸς ὁμως ἀπὸ τὸν βασικὸν αὐτὸ σκοπὸ, μιὰ στενὴ συνεργασία ἐρευνητῶν τοῦ ἴδιου ἐπιστημονικοῦ κλάδου δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ἐπιταχύνει αἰσθητὰ καὶ τὸν ρυθμὸ τῆς προόδου τῆς ἐπιστήμης. Πολὺ συχνὰ περιμένουν χρόνια μέσα σιὰ συρτάρια μας ἀποσημειώσεις ἀπὸ ἐκεῖνες τὶς ὁλοῖες οἱ γερμανόγλωσσοι ἐπιστήμονες ὀνομάζουν *Lesefrüchte*, καὶ πὺ θὰ μπορούσαμε νὰ τὶς ὀνομάσουμε «πά-

ρεργα» ὥσπου νὰ βρεθῆ καταλληλότερος ὄρος· ἡ ἔγκαιρη δημοσίευσή τους θὰ μποροῦσε νὰ εἶχε ἀπαλλάξει ἄλλους ἀπὸ πολλοὺς περιττοὺς κόπους, ἀπὸ μάταιες ἀναζητήσεις.

“Ὅλες αὐτὲς οἱ σκέψεις ὁδηγοῦσαν σὲ μιὰ λύση: τὴν λύση ἐνὸς μικροῦ περιοδικοῦ δημοσιεύματος, πὺν θὰ κυκλοφοροῦσε ἀνάμεσα στοὺς εἰδικούς, καὶ θὰ τοὺς παρεῖχε τὸν τρόπο νὰ πληροφοροῦν καὶ νὰ πληροφοροῦνται βιβλιογραφικά, χρονολογικά, σὲ προσωπογραφικά προβλήματα· ἀλλὰ δίπλα σ’ αὐτὰ θὰ εἶχε, μὲ τὴν πιὸ σύντομη ἐφετὴ μορφή, ἀνακοινώσεις κάθε λογῆς. “Ἐλεγχοὶ ἰδιωτικῶν ἀρχείων, περιγραφὲς μονωμένων κωδίκων, ἐνθυμήσεις ἀπὸ τὰ παράφυλλα ἐντύπων ἢ χειρογράφων, ἐκδόσεις μικρῶν κειμένων, ὅπως εἶναι μιὰ ἐπιστολὴ ἢ μιὰ ἀφιέρωση, διορθώσεις σὲ χρονολογίες, ἀποκαταστάσεις γραφῶν, βιογραφικά καὶ βιβλιογραφικά σημειώματα θὰ ἀποτελοῦσαν τὴν σταθερὴ ὕλη ἐνὸς τέτοιου περιοδικοῦ.

“Ἐτοὶ ἐγεννήθηκε ὁ Ἐραμιστῆς. Ὁ τίτλος του εἶναι, στὴν μετριοφροσύνη του, ἀρκετὰ χαρακτηριστικὸς ὥστε νὰ μὴν ἀπαιτεῖ σχόλια· ἄς προστεθεῖ μόνο ὅτι ἡ ἀνάμνηση παλαιῶν ἐντίμων περιοδικῶν μὲ παρόμοιες ἐπωνυμίες δὲν ἄφησε ἀνεπηρέαστη τὴν τελικὴ ἐκλογή του.

Μικρὸ περιοδικό, μὲ πυκνὴ δημοσιότητα, χωρὶς φιλοδοξίες ὑπέρμετρες γιὰ τὴν δική του σταδιοδρομία, ἀλλὰ μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι τὸ ἔργο του θὰ παρουσιάσει καταλυτικὰς ἰκανότητες: χωρὶς νὰ κάνει τὸ ἴδιο μεγάλα κατορθώματα, νὰ συντελέσει μέσα στὴν ἀφάνειά του νὰ γίνουν τὰ πολὺ σημαντικὰ πὺν μένουν νὰ γίνουν στὸν τομέα του.

Ἡ ἐπιστήμη μας, ἡ ἑλληνικὴ ἐπιστήμη, ἡ ἐπιστήμη τῶν νέων ἑλληνικῶν πραγμάτων, ὅ,τι, δηλαδή, θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποτελεῖ τὸν γνώμονα καὶ τὸν ὁδηγὸ τοῦ νέου ἑλληνισμοῦ, ἐξέκλινε πολὺ ἐνωρὶς ἀπὸ τὸν σκοπὸ της, τὴν ἐθνικὴ αὐτογνωσία, καὶ ἀντὶ νὰ προβεῖ μεθοδικὰ σὲ μιὰ ἀπογραφὴ τῶν ἐθνικῶν μας δυνάμεων, ἐπῆρε τὸν δρόμο τῶν γενικοτήτων καὶ τῶν ἀφαιρέσεων, μὲ τρόπο τέτοιον, ὥστε σήμερα, ἐλάχιστα νὰ γνωρίζουμε ἀπὸ ὅ,τι ἀποτελεῖ τὴν ἐθνικὴ μας αὐτοσυστασία, ἀπὸ ὅ,τι μᾶς διακρίνει ἀπὸ τοὺς ἄλλους λαοὺς, ἀπὸ ὅ,τι μπορεῖ νὰ ἀποτελέσει γόνιμη ὕλη ἐπάνω στὴν ὁποία νὰ ἐδραιώσουμε τὴν ἐθνικὴ μας πολιτικὴ.

Ἐπὸ τοὺς ὄρους αὐτοὺς εἶταν περιττὸς καὶ ὁ διάλογος: ἡ ἐννοια τοῦ ζωντανοῦ ὄργανου ἐπικοινωνίας τῶν ἐρευνητῶν ἔδωσε τὴν θέση της σὲ ἐκδηλώσεις ἀραιὲς καὶ χωρὶς τὴν δυνατὸτητα τῆς ἀνταλλαγῆς. Ὁ Ἐραμιστῆς ἐλπίζει ὅτι θὰ μπορέσει νὰ διευκολύνει τὸν

διάλογο και ότι ἔτσι θὰ συντελέσει ἐξίσου στο ἀνθρώπινο ἐπίπεδο ὅσο και στο πνευματικό, σὲ μιὰ στενώτερη ἐπαφή, και σὲ πιὸ ἀποτελεσματικὴ ἐπικοινωνία ἀνάμεσα στοὺς λειτουργοὺς αὐτῆς τῆς ὥραίας ἐπιστήμης μας, πὸν εἶναι ἡ κατεξοχὴν ἑλληνικὴ ἐπιστήμη.